

БЕКІТЕМІН
Оқу ісі жөніндегі проректордың м.а.
Хикметов А.К.
 « ____ » _____ **2017 ж.**

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті
 Биология және биотехнология факультеті
 Биотехнология кафедрасы

Силлабус
Көктемгі семестр 2017-2018 оқу жылы

Курс туралы академиялық ақпарат

Пән коды	Пән аты	Түрі	Аптасына сағат саны			Кредит саны	ECTS
			Лек	Практ	Зертха		
ВАОВ5309	Биомассаны алу және өңдеу биотехнологиясы	БК	1	2	0	3	5
Дәріскер	Сыдықбекова Райхан Конаевна биология ғылымдарының кандидаты, доцент м.а.			Офис-сағаттар		Кесте бойынша	
e-mail	Raihan.Sydykbekova.@kaznu.kz , raihan_07_77@mail.ru						
Телефондар	Жұмыс: 3773327 Ұялы: 87078505754			Аудитория		510	
Ассистент	Аты-жөні, ғыл.дәрежесі, ғыл.атағы			Офис-сағаттар			
e-mail	E-mail:						
Телефоны	Телефон:			Аудитория			

Курстың академиялық презентациясы	<p>Оқу курсының түрі «Биомассаны алу және өңдеу биотехнологиясы» оқу курсы 6М0701-ГПИИР2 мамандығы бойынша магистратураның білім беру бағдарламасындағы элективті курсы болып табылады.</p> <p>Курстың мақсаты: білім беру бағдарламасының біліктілік талаптары контекстінде күтілетін кәсіби біліктілігін қалыптастыру</p> <p>Когнитивті: қабілетті болу</p> <ul style="list-style-type: none"> - «Биомассаны алу және өңдеу биотехнологиясы» пәнінен алған (нақты) білімі мен түсінігін ғылыми және әдістемелік ерекшелігін көрсете білуге; - зерттеу құрылымы саласындағы жалпы түсінікті және оның элементтері арасындағы байланысты (нақты) көрсетуге; <p>Функционалдық: қабілетті болу</p> <ul style="list-style-type: none"> - «Биомассаны алу және өңдеу биотехнологиясы» пәнінен алған ғылыми және әдістемелік білімдерін іс жүзінде қазіргі заманғы ғылыми материалдарды мамандықтың кәсіби білімі контекстіне жаңа білім енгізу, оның іс жүзінде пайдаланылуын түсіндіру; - оқу-ғылыми жағдайын талдау, оны шешу бағытын ұсыну; - жеке немесе топтық оқу-зерттеу қызметі саласындағы (нақты)
-----------------------------------	--

	<p>зерттеулерге тән әдістерді (зерттеулер, есептеу, талдау және т.б.) пайдалану;</p> <p>Жүйелі: қабілетті болу</p> <ul style="list-style-type: none"> - курста алған білімдері мен магистрлік диссертациямен контекстінде, оқу модулінде (нақты) алынған нәтижені бағалау және түсіндіру, жинақтау; - курстың ғылыми мәселелерін шешу динамикасын талдау (нақты мәселені зерттеудегі ғылыми шолулар); - курсты зерттеу нәтижелеріне талдау жасау, оларды ғылыми эссе, презентация, жоба, пікір, ғылыми шолу және т.б. түрінде жинақтау; <p>Әлеуметтік: қабілетті болу</p> <ul style="list-style-type: none"> - курсты сындарлы оқуға, әлеуметтік өзара әрекеттестікке және ынтымақтастыққа; <p>Ғылыми тұрғыда курстағы мәселені қарастыруды ұсыну, оның ғылыми маңыздылығын дәлелдеу;</p> <ul style="list-style-type: none"> - сынды қабылдау және сынау; - топта жұмыс істеу; <p>Метақүзіреттілік: қабілетті болу</p> <ul style="list-style-type: none"> - магистранттар кәсіби маман ретінде жеке тақырыптық, жобалық зерттеулер мен эссе тапсырмаларын жүзеге асыруда тыңдалған курстың рөлін ғылыми тұрғыда сезіну.
Пререквизиттері	<p>Магистранттардың осы пәнді оқуға дейін меңгеруі тиіс оқу курстары: органикалық және беорганикалық химия, микробиология және вирусология, микроорганизмдер биотехнологиясы, тағамдық биотехнология, экологиялық биотехнология.</p>
Әдебиеттер және ресурстар	<p>Әдебиеттер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Клунова, С.М. Биотехнология: учебник / С. М. Клунова, Т. А. Егорова, Е. А. Живухина. – М.: Академия, 2010. - 256 с. – ISBN 978-5-7695-6697-4 2. Тараторкин, В.М. Ресурсосберегающие технологии в молочном животноводстве и кормопроизводстве: монография / В. М. Тараторкин, Е. Б. Петров. - М.: Колос, 2009. - 375 с. – ISBN 978-5-10-004075-0 3. Биотехнология: свершения и надежды: Пер. с англ. / Под ред. В.Г. Дебабова. – М.: Мир, 1987. – 411 с. 4. Блинов, В.А. Общая биотехнология. Курс лекций, Ч. 2. / В.А. Блинов. – Саратов, 2004. – 144 с. – ISBN 5-7011-0436-2 5. Блинов, В.А. Получение биодизеля из отходов пищевой промышленности / В.А. Блинов, С.В. Ковалева, Н.А. Лызин // Вопросы нормативно-правового регулирования в ветеринарии. – 2009. – №4 – С. 91-92. 6. Егорова, Т.А. Основы биотехнологии / Т.А. Егорова, С.М. Клунова, Е.А. Живухина. – М.: Издательский центр «Академия», 2003. – 208 с. – ISBN: 5-7695-1967-3 7. Загоскина, Н.В. Биотехнология: теория и практика / Н.В. Загоскина, Л.В. Назаренко, Е.А. Калашникова, Е.А. Живухина. – М.: Оникс, 2009. – 496 с. – ISBN 5488021736; ISBN-13(EAN) 9785488021730 8. Сазыкин, Ю.О. Биотехнология: учебное пособие для студентов высших учебных заведений / Ю.О. Сазыкин. – М.: Изд. Центр «Академия», 2008. – 256с. – ISBN 978-5-7695-5506-0 9. Шевелуха, В.С. Сельскохозяйственная биотехнология / В.С. Шевелуха, Е.А. Калашникова, Е.С. Воронин и др. – М.: Высшая школа, 2003. – 469 с. – ISBN 5-06-004264-2 10. Клещев Н.Ф. Агробиотехнология: биологическая фиксация азота. Учебное пособие. Харьков. НТУ «ХПИ», 2014. – 170 с.

	<p>Интернет ресурстары: Курсты оқыту барысында төмендегідей отандық, алыс және жақын шет елдердің көрнекі ғылыми оқулықтары мен бағдарламалар қолданылады. Аталған материалдарды ҚазҰУ кітапханасынан және интернет сайттардан алуға болады, <i>univer.kaznu.kz</i> жүйесіндегі ПОӘК бөлімдерінен, тиісті MOOK онлайн курстарын меңгеру.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Базы данных, информационно-справочные и поисковые системы, Агропоиск, полнотекстовая база данных иностранных журналов Doal, поисковые системы Rambler, Yandex, Google; 2. Альянс стран СНГ «За биобезопасность» (ссылка доступа – http://www.biosafety.ru/) 3. Журнал «Биотехнология» (аннотации статей) (ссылка доступа – http://www.genetika.ru/journal) 4. Направления экологической биотехнологии (ссылка доступа – http://www.bioplaneta.ru/research/ecology/) 5. Научная электронная библиотека eLIBRARY.RU: журналы раздела тематического рубрикатора «Биотехнология» (ссылка доступа – http://elibrary.ru/rubric_titles.asp?rcode=620000) 6. On-line-журнал «Биотехнология. Теория и практика» (ссылка доступа – http://www.biotechlink.org) <p>Словари и энциклопедии (ссылка доступа – http://academic.ru/)</p>
<p>Университет - тің моральды-этикалық құндылықтары контекстіндегі академиялық саясат</p>	<p>Академиялық тәртіп (мінез-құлық) ережесі: Сабақтарға міндетті қатысу, кешігуге жол бермеу. Оқытушыға ескертусіз сабаққа келмей қалу немесе кешігу 0 баллмен бағаланады.</p> <p>Тапсырмалардың, жобалардың, емтихандардың (МӨЖ, аралық, бақылау, семинарлық, жобалық және т.б. бойынша) орындау және өткізу мерзімін сақтау міндетті. Өткізу мерзімі бұзылған жағдайда орындалған тапсырма айып баллын шегере отырып бағаланады.</p> <p>Академиялық құндылықтар: Академиялық адалдық және тұтастық: барлық тапсырмаларды орындаудағы дербестік; плагиатқа, алдауға, шпаргалкаларды қолдануға, білімді бақылаудың барлық сатысында көшіруге, оқытушыны алдауға және оған құрметсіз қарауға жол бермеу. (ҚазҰУ студентінің ар-намыс кодексі). Мүмкіндігі шектеулі студенттер Э- адресі ..., телефоны ... бойынша кеңес ала алады.</p>
<p>Бағалау және аттестациялау саясаты</p>	<p>Критерийлік бағалау: дескрипторларға қатысты барлық оқыту нәтижелерін бағалау (аралық бақылауда және емтихандарда күзиреттіліктің қалыптасуын тексеру).</p> <p>Суммативті бағалау: дәрісханадағы белсенді жұмысы мен қатысуын бағалау; орындаған тапсырмаларын бағалау, СӨЖ (жоба / кейс / бағдарламалар / ...)</p> <p>Қорытынды бағалауды есептеу формуласы.</p>
<p>Оқу курсы мазмұнын жүзеге асыру күнтізбесі (кесте) (1 қосымша)</p>	<p>Дәрістік, практикалық / семинарлық / зертханалық / жобалық жұмыстардың / МӨЖ тапсырмалары тақырыптарының апталық сипаттамасы; тақырып көлемін көрсету және бақылау тапсырмасын қоса бағалауды балға бөлу. Семестрдің бірінші жартысындағы оқу бағдарламасының мазмұнын талдау және жинақтау (1 аралық бақылау) ғылыми эссе түрінде/оқылған тақырыптардың ғылыми мәселелерін жүйелі талдау/жеке тақырыптық зерттеулерге презентациялар/топтық жобалық жұмыстарға және т.б. жасауға қосқан жеке үлесін бағалау.</p>

Оқу курсы мазмұнын жүзеге асыру күнтізбесі (кесте)

Оқу курсы мазмұнын жүзеге асыру күнтізбесі:

Апта / күні	Тақырып атауы (дәріс, практикалық сабақ, МӨЖ)	Сағат саны	Максималды балл
1	2	3	5
1	1 дәріс. Кіріспе. Биомасса туралы жалпы мәлімет. Биомассаларды қайта өңдеудегі технологияларға қысқаша сипаттама. 1 практикалық сабақ. Биомасса және биогаз	1 2	6
2	2 дәріс. Бірінші реттік және екінші реттік биомассалар. Алу жолдары мен технологиялары. 2 практикалық сабақ. Микроорганизмдердің биомассаларын алу жолдары	1 2	6
3	3 дәріс. Микроорганизмдерді өсіру процестері және оларды бақылау принциптері. Өсу эффективтілігі. Биомасса шығымының коэффициенті. Өнімнің түзілуі. 3 практикалық сабақ. Микробтық биомассалардың антибиотиктер алудағы қайта өңдеу технологиясы МОБЖ: 1 Өнеркәсіптік микроорганизмдердің биомассаларын кешенді қайта өңдеу биотехнологиясы. Презентация қорғау.	1 2	6 20
4	4 дәріс. Микробтық биомасса алуға негізделген биотехнологиялық процестер. Бірінші реттік биомассаларды алу. Микробтық биомасса. Белок өндірісі 4 практикалық сабақ. Микробтық биомассалардың полисахаридтерін қайта өңдеу технологиясы	1 2	6
5	5 дәріс. Ашытқылар мен бактериялардың биомассасы. Микроорганизмдерді өсіру процестері және оларды бақылау принциптері. Өнімнің түзілуі. 5 практикалық сабақ. Микробтық биомассалардың витаминдер, органикалық қышқылдар алудағы қайта өңдеу технологиясы МОБЖ: 1 Микробтық шикізаттар (500 сөздік эссе жазу)	1 2	6 20
6	6 дәріс. Азықтық белок өндірісі. Азықтық ашытқылар өндірісі. Егу материалын алу және ферментация процесі. 6 практикалық сабақ. Спирт өндіретін ашытқылардың таза культураларының биомассасын аэробты технологиялармен өсіру қондырғылары	1 2	5

7	7 дәріс. Микробтық биомассаларды липидті өнімдерді ала отырып қайта өңдеу. Микробтық липид-өндірушілер. Липид түзуші ашытқылар. Микробтық липидтерді өндіруші-микроорганизмдерді өсіру технологияларының негіздері.	1	
	7 практикалық сабақ. Белоктық өнімдерді алу технологиясы.	2	5
	МОБЖ: 3 Микробтық биомасса алуға негізделген биотехнологиялық процестер. «Жоба жасау»		20
	Аралық бақылау		100
8	Midterm exam		100
	8 дәріс. Микробтық полинуклеотидтерді (РНҚ) гидролиздеу. Денуклеинизирленген микробтық биомассаларды белоктық өнімдерді ала отырып қайта өңдеу.	1	
	8 практикалық сабақ. Микробтық РНҚ және ДНҚ және оларды қайта өңдеу биотехнологиясы.	2	5
9	9 дәріс. Бактерия биомассаларын кешендік қайта өңдеудің ерекшеліктері	1	
	9 практикалық сабақ. Бейорганикалық қалдықтарды қайта өңдеу технологиясы.	2	5
	МОБЖ: 4 Әртүрлі биомасса шикізаттарының қалдықтарынан қайта өңдеу арқылы жанармайлар алу технологиясы. Жоба жасау.		15
10	10 дәріс. Балдырлар мен микроскопиялық саңырауқұлақтардың биомассасы алу және қайта өңдеу.	1	
	10 практикалық сабақ. Биомассаларды алу: күн сәулесіне негізделген технология. Фотосинтез. Фотосинтезді биотехнология әлістерімен қарқындату	2	5
11	11 дәріс. Екіншілік биомассалар. Ауылшаруашылық қалдықтары биомассалары және оларды қайта өңдеу биотехнологиясы. Өсімдік қалдықтарын қайта өңдеу технологиясы. Сабан. Қант қызылшасының қалдығы.	1	
	11 практикалық сабақ. Трансгенді организмдер биомассасы. Трансгенді микроорганизмдер алу жолдары мен олардың адам өміріндегі маңызы.	2	5
	МОБЖ: 5 Ашытқылар мен саңырауқұлақтардың негізінде емдік-профилактикалық белокты қоспалар дайындаудың биотехнологиясы. Презентация қорғау.		15
12	12 дәріс. Энергетикалық ауылшаруашылық культураларының биомассаларын микробиологиялық жолмен қайта өңдеу. Арнайы жанармайда жылдам өсетін биомассалар. Мысалы, тал ағашы немесе мискантус.	1	

	12 практикалық сабақ. Ағаш тектес биомассалар және олардың биотехнологиялық өндірісте алатын маңызы микробиологиялық өңдеу жолдары.	2	5
13	13 дәріс. Орман шаруашылығы қалдықтары биомассасы. Ағаштарды қайта өңдеудегі қиындылар мен үгінділерді жанармай ретінде қолдану. 13 практикалық сабақ. Шөптесін өсімдіктер биомассаларының қалдықтарын микробиологиялық жолмен қайта өңдеу биотехнологиясы. МОБЖ: 6 Микробтық биомассаларды өңдеудің әртүрлі кезеңдерінде қолданудың жетістіктері.	1 2	5 15
14	14 дәріс. Бірінші реттік биомассаларды алу. Жануарлар қалдықтарының биомассасы. Малшаруашылығы қалдықтарын қайта өңдеу. Құс саңғырығы. Малдардың қиларын қайта өңдеу технологиялары. 14 практикалық сабақ. Малшаруашылық кешендерінің қалдықтарын микробиологиялық өңдеу. Ет өндірісіндегі қайта өңдеу биотехнологиясы.	1 2	5
15	15 дәріс. Бірінші реттік биомассаларды алу. Жануарлар қалдықтарының биомассасы. Сүт өнімдерінің қалдықтарын қайта өңдеу биотехнологиясы. 15 практикалық сабақ. Сүт және сүт өнімдерінің өндірудегі қайта өңдеу биотехнологиясы. МОБЖ: 7 Микробтық биомассалардан жасалған биологиялық препараттардың биотехнологиясы. Презентация қорғау.	1 2	5 15
	Аралық бақылау		100

Лектор б.ғ.к., доцент м.а.

Сыдыкбекова Р.К.

Кафедра меңгерушісі
б.ғ.к., доцент

Кистаубаева А.С.

Әдістемелік бюроның төрайымы,
б.ғ.к., доцент

Жұмабаева Б.Ә.

2 ҚОСЫМША

Қалыптасқан құзіреттер жүйесі ретінде күтілетін оқыту нәтижелерінің (Дублин дискрепторлары бойынша)

СИПАТТАМАСЫ

Жақшада берілген А) құзіреттілік мазмұнын қысқаша жинақтау, Б) пән бойынша құзіреттілік мазмұнын тұжырымдауға көмектесетін етістіктер, осы құзіреттіліктерді қалыптастыруға бағытталған әдістер, амалдар, тапсырма түрлері, емтихан тапсырмалары мен сұрақтары типологиясын анықтау.

Когнитивтік құзіреттілік:

Білім. [А) оқылған материалдарды есте сақтау және қолдану – нақты фактілерден бастап, тұтас теорияларға дейін; Б) *білу, ұйымдастыру, анықтау, қайталау, кестелерді толтыру, есте сақтау, атау, реттеу, мойындау, қарау, еске түсіру, қайталау, жаңғырту; тізімін жасау, бөлу, әңгімелеу, көрсету*]

Түсіну. [А) материалды бір формадан екіншісіне түрлендіру қабілеті, ақпаратты түсіндіру, құбылыстардың, оқиғалардың одан ары қарайғы барасы туралы болжамдар айту; Б) *жіктеу, сипаттау белгілерін анықтау, талқылау, түсіндіру, білдіру, куәландыру, табу, тану, хабарлайды, қайта тұжырымдау, талдау, таңдау, аудару.*]

Функционалдық құзіреттілік:

Қолданылуы. [А) Оқылған материалды нақты мән-жайлар мен жаға жағдайларда қолдану; Б) *қолдану, таңдау, көрсету, драмалау, суреттеу, түсіндіру, жұмыс істеу, тәжірибелеу, кестесін әзірлеу / нобайы, шешу, қолдану, жазу.*]

Талдау. [А) тұтастай бөліктерін бөлшектеу қабілеті; олардың арасындағы өзара байланысын анықтау; тұтастастығын ұйымдастыру қабілетін анықтау; фактілер мен салдары арасындағы айырмашылықты жүргізу; мәліметтер маңыздылығын бағалау; Б) *талдау, бағалау, есептеу, жіктеу, салыстыру, сынау, саралау, ажырата білу, зерттеу, эксперимент, эксперимент өткізу, ұқсастықтары мен айырмашылықтарын анықтау, параметрлерін нақтылау, тест орындау.*]

Жүйелік құзіреттілік:

Жинақтау. [А) жаңалыққа ие тұтастықты алу үшін элементтерді үйлестіре білу, (шығарма, сөз сөйлеу, баяндама, реферат, жоба, кейс, квест және т.б.); Б) *ұйымдастыру, жинау, құрастыру, құру, жасау, әзірлеу, тұжырымдау, , өз көзқарасын дәлелдеу, басқару, ұйымдастыру, жоспарлау, болжау, жоспарлау, дайындау, ұсыну, құру, жазу.*]

Бағалау. [А) сол немесе өзге материал маңыздылығын бағалау қабілеті, ақпаратты баяндау логикасы, мәтін құру, нәтижелерінің сәйкестігі, сол немесе өзге де өнімді қызмет маңыздылығы; Б) *бағалау, талқылау, өзіне тән болу, таңдау, салыстыру, қорғау, бағалау, жорамалдау, болжау, таңдау, қолдау, көзқарасын қорғау, дәлелдеу, болжам жасау, дәлелдемесін ұсыну.*]

Әлеуметтік құзіреттілік:

Ынтымақтастыққа әзірлік: А) ақпараттарды, идеяларды, мәселелер мен шешімдерді хабарлау, командада жұмыс істеу; Б) *Тұжырымдау (мәселелерді, мақсатын, міндетін, қорытындыларын, ережелерін және т. б.); анықтау (талаптарын, критерйлерін, қағидаларын); шешім қабылдау және олар туралы хабарлау, қорытынды жасау, дәлелдеу, негіздеу, көндіру, сендіру және т. б.*

Метақүзіреттілік:

Білім беру саласындағы дағдылары. [А) жоғары дәрежелі дербестікте оқуын жалғастыру үшін оқыту саласында мынадай дағдыларды дамыту қажет.; Б) *өз жетістіктеріне объективті баға беру рефлексиясына қабілеті болуы қажет; жаңа құзіреттілікті қалыптастыру қажеттілігін сезіну; одан әрі тұлғалық және кәсіби дамуы және т.б. бағыттарын анықтау.*]

**Академиялық мәселелер жөніндегі
департамент директоры**

Т.М.Мухитдинова

**Әдістемелік жұмыстар және
білім беру технологиялары
басқармасының бастығы**

Ж.С.Саксенбаева